

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET  
Postboks 8011 Dep  
0030 OSLO

Dato: 30.09.2024  
Saksbehandler: Henriette Henriksen  
Direkte telefon:  
Vår referanse: 24/06559-2 / 008  
Deres referanse:  
Klinikk/avdeling: Vestre Viken HF /  
Foretakssekretariat

## Høringsuttalelse - krav om bakgrunnssjekk av personell

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementet høringsnotat om «*Krav om bakgrunnssjekk av personell i kritiske stillinger og funksjoner, og begrenset deling av store datasett – endringer i helselovgivningen*».

Vestre Viken HF støtter til endringer i Helsepersonelloven, Pasientjournalloven og Helseregisterloven. Det er videre noen områder som fremstår noe uklare og helseforetaket har følgende bemerkninger knyttet;

1. Krav om bakgrunnssjekk av visse typer personell
2. Begrenset deling

### 1. Krav om bakgrunnssjekk av visse typer personell

Departementets forslag har store likhetstrekk med mekanismene i sikkerhetsloven og forskriftene gitt i medhold av denne loven. Likevel er det forskjeller på oppbyggingen av og innholdet i sikkerhetsloven § 8-4 fjerde ledd og forslaget til ny pasientjournalloven § 22a fjerde ledd om relevante vurderingsmomenter. Dette kan føre til usikkerhet og ulik behandling.

Forslaget gjelder både i ansettelsesprosesser og for ansatte personer som allerede innehar denne type stilling. I situasjoner der personellet som følge av bakgrunnssjekk vil miste tilganger etter å ha tiltrådt stillingen, blir konsekvensen at det må vurderes andre oppgaver for vedkommende eller eventuelt oppsigelse hvis det ikke er mulig å finne annet passende arbeid. Ut fra de juridiske rammer som fremkommer av kvalifikasjonsprinsippet og den ulovfestede læren om myndighetsmisbruk er det viktig at de nye kravene/kvalifikasjonene som ligger i en bakgrunnssjekk av kandidater/ ansatte er hjemlet i lov og samtidig som kravene er tydelige og ikke gir rom for vurderinger. Vestre Viken HF savner en vurdering opp mot arbeidsmiljølovens regler om stillingsvern og Grunnlovens forbud mot at lover gis tilbakevirkende kraft.

Kravet om bakgrunnssjekk skal også gjelde ved bruk av eksterne tjenestetilbydere. Det vises bl.a. til at «*Importert teknologi kan være utstyrt med skjulte bakdører eller sårbarheter som kan utnyttes*». Det framstår som kravet skal gjelde *enkeltpersonell* hos tjenestetilbyder. Det er vanskelig å se for seg hvordan det skal kunne oppfylles i praksis. Kravet kan gjelde et stort antall utviklere i andre verdensdeler. Det innebærer at anskaffelsesvirksomheten må innhente opplysninger om organiseringen av tjenestetilbyder, vurdere hvilket personell

som er i kritiske stillinger, be relevante ansatte i disse virksomhetene om samtykke, innhente opplysninger om dem, eventuelt gjennomføre samtaler og gjøre konkrete sikkerhetsvurderinger. Det betyr også at denne oversikten over ansatte hos tilbyder må oppdateres løpende, slik at nye ansatte fanges opp og gjennomgår sikkerhetssjekk. Helsevirksomheten har ikke styringsrett overfor personellet i leverandørvirksomheter. Konsekvensen av at disse ansatte nekter å gi samtykke eller vurderes å ikke være skikket, vil dermed bare kunne bli at helsevirksomheten må tre ut av avtalen. For en del systemer er dette nærmest umulig, både pga. etablerte anskaffelser, «monopolsituasjoner» og av økonomiske hensyn.

Vestre Viken HF ser absolutt behovet for slike undersøkelser, men mener at det må vurderes om det kan ivaretas på andre måter. For eksempel en nasjonal godkjenningsordning, en selvsertifiseringsordning e.a.

Det vil også kunne være hensiktsmessig å vurdere å endre anskaffelsesregelverket for å åpne for forskjellsbehandling på bakgrunn av sikkerhetshensyn i en anskaffelsesprosess.

Forslaget om en nasjonal registerløsning er positivt. Det vil kunne være arbeidsbesparende. Dersom det ikke opprettes en nasjonal løsning, bør det være en klar hjemmel for å dele opplysninger eller vurderinger mellom virksomheter.

Forslaget til lovendringer oppstiller en rekke nye plikter for virksomheter. Forslaget omtaler tilsyn etter en rekke lover og direktiver. Det er imidlertid uklart hvilke(n) tilsynsmyndighet(er) som eventuelt vil kunne føre tilsyn med etterlevelse av de nye pliktene – utover at behandlingen av personopplysninger ifm. bakgrunnssjekk faller utenfor Datatilsynets tilsynsmyndighet.

### *Lovteknisk*

Kravet om bakgrunnssjekk vil ifølge forslaget kunne omfatte eksterne tjenestetilbydere, utviklere av kritiske løsninger og forskere og annen sekundærbruk. Dette følger ikke logisk av angivelse av virkeområde i forslaget til ny pasientjournalloven § 22a første ledd første setning og helseregisterloven § 21 a første ledd første setning. Utviklere har typisk ikke «tilgang» til systemene de har bygget. Ved sekundærbruk vil datasettene i all hovedsak kopieres til et område utenfor virksomhetens kritiske infrastruktur, og dermed ikke ha betydning for dataansvarliges «evne til å ivareta sine oppgaver». Lovforslagene vil være inngripende overfor enkeltpersoner og vil i stor grad tolkes og anvendes av ikke-jurister. Det er viktig at de er klare og tydelige.

## **2. Begrenset deling**

Forslaget om begrensning av deling av store sett med helsedata gjelder store aggregerte datasett. Forslaget til helseregisterloven § 19a nytt åttende ledd gjelder tilgjengeliggjøring av helseopplysninger som kan true nasjonale sikkerhetsinteresser. For å ivareta kravet til klar lovhjemmel i EØS-retten, bør det framgå klart at sett med helseopplysninger som ikke i seg selv kan true nasjonale sikkerhetsinteresser kan holdes tilbake der det foreligger klare holdepunkter for at opplysningene vil sammenstilles med andre datasett.

Med vennlig hilsen  
Vestre Viken HF

Henriette Henriksen  
Informasjonssikkerhetsleder

*Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur*